

Особливості роботи зі студентами-іноземцями на початкового етапі навчання української мови

Ланова І.В.

Криворізький національний університет

м. Кривий Ріг, Україна

lanovaya@ukr.net

Поняття початкового етапу пов'язується з певним колом завдань, із необхідним і достатнім мінімумом навчального матеріалу, із певним рівнем сформованості вмінь і навичок за всіма видами мовленнєвої діяльності, а також із використанням певних прийомів і засобів навчання. Цілі початкового етапу навчання повинні відповідати кінцевим цілям навчання. Так, якщо кінцева мета всього процесу навчання – вільне володіння українською мовою, то завдання початкового етапу – сформувати на елементарному рівні навички слухання, говоріння, читання та письма на базі нейтрального стилю мовлення, тобто забезпечити студентам можливість спілкування в певній формі та в обмеженому колі ситуацій.

Під змістом навчання зазвичай розуміють обсяг і характер мовного матеріалу, який підлягає вивченню. Вимоги до студентів на початковому етапі вивчення української мови можна сформулювати так:

1) при читанні студент повинен розуміти без словника нескладні тексти, що включають вивчений матеріал та не більше 3-4% нових слів, які можна легко зрозуміти за контекстом або на основі словотворчого аналізу; більш складні тексти студент повинен читати з допомогою словника;

2) при слуханні студент повинен розуміти на слух окремі репліки й мовлення, побудоване на вивченому матеріалі;

3) у процесі говоріння студент повинен уміти відповідати на питання й задавати питання сам, вести бесіду та робити короткі повідомлення (7-8 речень) у межах вивчених тем-ситуацій;

4) студент повинен правильно писати українські букви, уміти правильно записати окремі слова та речення, побудовані з відомих йому слів,

уміти коротко записувати почуте або прочитане та складати план прочитаного тексту.

Мовленнєва діяльність – це синтетичне ціле, у якому одночасно реалізуються всі аспекти мови: фонетика, лексика, морфологія, синтаксис. Тому обсяг мовного матеріалу на початковому етапі включає фонетичний, лексичний, граматичний мінімуми.

У рамках фонетичного мінімуму розглядаються особливості артикуляції українських голосних та окремих груп приголосних, особливості вимови голосних у слові під наголосом та в ненаголошеному положенні, п'ять основних типів інтонаційних конструкцій (ІК) у їх нейтральних реалізаціях.

Робота над фонетикою та інтонацією необхідна, так як створює міцну базу правильної вимови та полегшує процес комунікації.

При відбиранні лексичного та граматичного мінімуму враховуються цілі навчання, ступінь підготовленості й вік студентів, а також особливості їх рідної мови у співставленні з українською, частотність, продуктивність і стилістичне маркування явища, відбираються мовленнєві одиниці, необхідні для активного мовленнєвого спілкування в певній сфері.

Для того щоб студенти вже на початковому етапі активно оволодівали українською мовою, лексичний і граматичний матеріал повинен подаватися невеликими дозами або своєрідними концентрами, об'єднаними в загальний мінімум.

Отже, початковий етап, з одного боку, характеризується певною завершеністю, а з іншого – відкритістю, тобто здатністю до розвитку, що визначає певну наступність прийомів і методів роботи на подальших етапах відносно початкового.